

Son 50 Yılın Sağlık Paradigmaları

**1- Sosyal devletçi-sosyalist:
1950-70'ler**

**2- Vahşi kapitalist: 1980'lerden
beri**

Siyasal ve Sosyoekonomik Konjonktür

1- 1950-70'lerde:

**İktisadi koşullar: Genişleme yönünde;
gerek koşul**

**Siyasal koşullar: Sosyalist sistem uluslar
arası ölçekte prestijli, işçi sınıfı ulusal
ölçekte güçlü; yeter koşul**

Siyasal ve Sosyoekonomik Konjonktür

2- 1980'lerden beri:

Her şey tersine dönmüş durumda

Sosyal Devletçi Sağlık Paradigması

- 1- Sermaye sınıfı sosyal sektörlere, fonlara kaynak vermeye razıdır.**
- 2- Finansman bütçeden, kamusaldır.**
- 3- Hizmeti Sağlık Bakanlığı-kamu üretir.**
- 4- Sistem entegredir.**
- 5- Yöneltilen eleştiri: Böyle bir sistemin verimli işleyemeyeceği yönündedir.**

VahŖi Kapitalist Sağlık Paradigması

1- Sistem boyutunda:

- Önce finansman ve üretim boyutları ayrılır.
- Finansmanda özel sigortacılığa, katkı payına alan açılır. Ancak tekel konumunda, satın alıcı işlevini üstlenmiş bir kamu finansman kurumu yaratılır.
- Esas parçalama üretim sektöründe gerçekleştirilir. Sağlık hizmeti üreticileri işletme haline getirilir.
- Rekabet esastır: Hem finansman ve üretim bölmelerinin kendi içlerindeki işletmeler arasında hem de finansman ve üretim bölmeleri arasında.

YÖNETİLEN PİYASA OLARAK ADLANDIRILAN YAPI

VahŖi Kapitalist Sağlık Paradigması

2- Finansmanda:

Kamu finansman kaynaklarına ek olarak ve giderek genişleyen bir payla; özel sigortacılık, katkı payı, kullanıcı ödemeleri.

VahŖi Kapitalist Sağlık Paradigması

3- Ödeme mekanizmalarında:

- Bütçe ödeneği, hizmet başına ödeme gibi geriye dönük ödeme mekanizmalarından,**
- Vaka başına, tanı temelli, global bütçeleme gibi ileriye yönelik ödeme mekanizmalarına geçiş.**
- Buna mali disiplin deniyor.**
- Özellikle hastanecilik hizmetlerinin ödeme mekanizmalarına müdahale önemli görülüyor.**

VahŖi Kapitalist Sağlık Paradigması

4- İnsangücü alanında:

- **Sözleşmeli istihdam, personel arzının sınırlanması.**
- **Performansa göre ücretlendirme: Başlangıçta tedaviye odakları performans ölçütleri, sonra koruyucu hizmetlere odaklı performans ölçütleri.**

Sonuçta Ne Oldu ?

- 1- Sağlık harcamalarının artış ivmesi düşürüldü, ancak sağlık harcamaları halen ulusal gelirin yıllık artış hızının üzerinde bir hızla artıyor.**
- 2- Harcama kalemlerinde halen hastanecilik harcamaları ilk sırada (%60), onu ilaç harcamaları ve sonra da birinci basamak izliyor.**
- 3- İşletmeleştirme ve rekabet, ileriye yönelik ödeme mekanizmalarıyla birleştiğinde; gereken hizmetin sunulmamasına, gereken müdahalelerin yapılmamasına, malzemedен çalmaya, personel azaltmaya neden oluyor.**
İşletmeleştirme ve rekabet geriye dönük ödeme mekanizmalarıyla birleştiğinde; gereksiz müdahale ve girişimlere, yapılmadık müdahalelerin yapılmış gibi gösterilmesine ve yine malzemedен çalmaya ve personel azaltmaya neden oluyor.

Sonuçta Ne Oldu ?

- 4- Hekim arzı, önlemlere rağmen, artıyor. Nüfus / hekim oranı yarıya indi.
- 5- Buna rağmen hekim iş yükündeki artış çok belirgin. Hekimler ortalama daha uzun süre çalışıyor, daha çok hasta muayene ediyor. Buna karşılık hekim ücretlerinde gerçek bir artış yok.
- 6- Sağlıktaki eşitsizlikler artıyor.

SONUÇ OLARAK, LIBERAL İKTİSATÇILARIN EN ÇOK ELEŞTİRDİĞİ HARCAMA ARTIŞI BAŞLIĞINDA BİLE BAŞARILI BİR SONUÇ ELDE EDİLEBİLMİŞ DEĞİL.

Kamucu sağlık paradigması verimlilik ve iř motivasyonu anlamında bazı sorunlara sahiptir. Ancak bu sorunlarla yönetsel müdahalelerle başa çıkmak olanaklıdır.

Kapitalist sağlık paradigması ise yapısal olarak harcamaları artıran, işsizlik yaratan, eşitsizleri derinleştiren bir karaktere sahiptir.

Türkiye'de Son 50 Yılda İki Farklı Paradigma

1- Sosyal devletçi: 1960-70'ler

2- Vahşi kapitalist: 12 Eylül 1980 sonrası

Siyasal ve sosyoekonomik konjonktür

1- 1960-70'lerde:

- İktisadi koşullar: İthal ikameci kalkınma modeli; içeriği ve halk sınıflarını gözeten bir strateji.**
- Siyasal koşullar: Daha ulusalcı, milli, sola açık, emeğin haklarına daha saygılı bir ortam.**

Siyasal ve sosyoekonomik konjonktür

2- 12 Eylül 1980 sonrasında:

- İktisadi koşullar: İhracata yönelik kalkınma modelinin emperyalizme tam teslimiyet noktasına ilerlediği bir “dışa açılma” süreci.**
- Siyasal koşullar: Açık-doğrudan faşizmle başlayıp, Yeşil Kuşak stratejisinin gereği olarak siyasete ve toplumsal dokuya dinin enjekte edildiği, toplumun dini kurallara göre yeniden dizayn edilme sürecinin alt yapısının hazırlandığı ve nihayet BOP-GOP projeleri üzerinden Yeni Osmanlıcılığın yapılandırıldığı gerici, islamofaşist bir ortam.**

- **Türkiye’de özel olarak sağlık hizmetlerinin piyasaya açılmasında, genel olarak da küresel sermayenin önündeki bütün engellerin kaldırılmasında ihracata yönelik kalkınma modeli ve bütün bunlar için de faşizm belirleyicidir.**
- **Ancak sosyalleştirmenin başına gelenleri tam olarak anlayabilmek için, Osmanlı’nın son döneminden itibaren şekillenmiş olan İttihat Terakki - Hürriyet ve İtilaf ayrışmasına da bakmak gerekir. Hürriyet ve İtilaf, Demokrat Parti, Adalet Partisi-Milli Nizam Partisi çizgileri, Anavatan Partisi ve nihayet Adalet ve Kalkınma Partisi açısından Birinci Cumhuriyet çizgisi ve onun kurumları her zaman intikam alınması gereken yapılar oldular.**